

УДК 630.946.3

Сатир Лариса Михайлівна

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Білоцерківський національний аграрний університет*

Satyr Larysa

*Doctor of Economics Sciences, Professor,
Head of the Department of Business, Trade and Exchange Activities
Bila Tserkva National Agrarian University
ORCID: 0000-0003-0040-6863*

Хрик Василь Михайлович

*доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри лісового господарства
Білоцерківський національний аграрний університет*

Hryk Vasyl

*Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Forestry,
Bila Tserkva National Agrarian University
ORCID: 0000-0003-1912-3476*

Левандовська Світлана Миколаївна

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри лісового господарства
Білоцерківський національний аграрний університет*

Levandovska Svitlana

*Candidate of Biological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Forestry
Bila Tserkva National Agrarian University
ORCID: 0000-0002-8485-6134*

Стаднік Леонід Іванович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
Білоцерківський національний аграрний університет*

Stadnik Leonid

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Business, Trade and Exchange activities,
Bila Tserkva National Agrarian University*

ORCID: 0000-0001-9657-2350

**АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ
ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
ANALYSIS OF ECONOMIC ACTIVITY OF FORESTRY
ENTERPRISES IN UKRAINE**

***Анотація.** У статті проведено аналітичне дослідження показників економічної діяльності сфери лісового господарства України. Зазначено, що лісові насадження належать до вагомих природніх надбань людства. Завдяки своїм відтворювальним властивостям, лісові ресурси відіграють одну з основних ролей у життєдіяльності людини та економіці країни загалом. Визначено, що від ефективності діяльності підприємств сфери лісового господарства залежить економічний та соціально-екологічний розвиток держави. Зважаючи на роль даної галузі та важливість її розвитку в економічній системі країни, виникає необхідність та актуалізується питання щодо проведення аналітичного дослідження статистичних показників, зокрема економічної діяльності, у сфері лісового господарства України. Аналіз останніх досліджень і публікацій щодо діяльності у сфері лісового господарства засвідчив високий показник розробленості питання з даного напрямку, однак потребує більш детального вивчення тематика інтерпретації статистичних показників*

економічної діяльності у даній сфері. Проаналізовано результати фінансово-господарської діяльності сфери лісового господарства України за період 2020-2022 рр. та I півріччя 2023 р. Встановлено, що лісове господарство наразі є прибутковим напрямком розвитку економіки країни. Окреслено основні тенденції і проблеми, які перешкоджають розвитку підприємств сфери лісового господарства України в умовах сьогодення. Надано пропозиції стосовно усунення перешкод на шляху до розвитку сфери лісового господарства України.

Резюмовано, що економічна діяльність у сфері лісового господарства України формується на основі діяльності окремих лісгосподарських підприємств і спрямована на ведення лісового господарства згідно існуючих законодавчих вимог, у процесі якої підприємства отримують та реалізують продукти лісгосподарського значення. Указано, що відповідь на питання щодо вирішення існуючих проблем у сфері лісового господарства України, знаходиться у площині реалізації економіко-правових реформ, які мають реалізуватися державою у найближчий термін. Здійснювати реформування галузі слід на основі позитивного міжнародного досвіду в аналогічній галузі та показників ефективності розвитку сфери лісового господарства країни.

Ключові слова: лісове господарство, економіка, фінансово-господарська діяльність, підприємство, показник ефективності.

Summary. *The article analyses the indicators of economic activity of the forestry sector of Ukraine. It is indicated that forest plantations are among the significant natural assets of mankind. Due to its restorative properties, forest resources perform a key role in human life and the country's economy as a whole. It is stated that the economic, social and environmental development of the country depends on the efficiency of the forestry sector. Given the role of this industry and the importance of its development in the country's economic system, there arises a necessity and urgency to conduct an analytical study of*

statistical indicators, including economic activity, in the field of forestry in Ukraine. The analysis of recent studies and publications regarding activities in the field of forestry has shown a high level of development of the issue in this area, however, the interpretation of statistical indicators of economic activity in this area requires more detailed study. The results of the financial and economic activities of the forestry enterprises of Ukraine for the period 2020-2022 and the first half of 2023 are analysed. It is established that forestry is currently a profitable area of development of the country's economy. The main trends in the development of the forestry sector of Ukraine in the current conditions are determined. The problems that hinder the development of forestry enterprises in Ukraine in modern conditions are outlined.

It is summarized that economic activity in the field of forestry in Ukraine is formed on the basis of the activities of individual forestry enterprises and is aimed at maintaining forestry in accordance with the existing legislative requirements, in the course of which enterprises obtain and sell products of forestry importance. It is indicated that the answer to the question of how to solve the existing problems in the field of forestry in Ukraine lies in the implementation of economic and legal reforms which should be implemented by the State in the near future. The industry should be reformed on the basis of positive international experience in a similar industry and the performance indicators of the country's forestry sector.

Key words: *forestry, economics, financial and economic activity, enterprise, indicator of efficiency.*

Постановка проблеми. Лісовий ресурс є природньою територією, яка належить до одних з найважливіших людських надбань, ресурс, який у формуванні оточуючого середовища існування людини, є незамінний. Завдяки своїм відтворювальним властивостям, лісові ресурси відіграють одну з основних ролей в життєдіяльності людини та економіці країни

загалом. Оскільки, деревина є основним продуктом лісогосподарських підприємств і найбільш поширеним та універсальним матеріалом, вона має велике значення для економіки країни та суттєво впливає на розвиток багатьох її галузей, зокрема, промисловості, транспорту, будівництва тощо. «Сталий розвиток лісового господарства ґрунтується на гармонійному поєднанні екологічних, економічних та соціальних функцій лісів» [1, с. 23]. На сьогодні лісовий сектор України залежить від чинників, яких раніше не було, а саме: зменшення бюджетного фінансування, перехід з територіального планування та управління значною мірою на місцевий рівень, приватна власність на землю тощо. Дія цих факторів посилюється іноді вкрай прагматичним ставленням населення до влади, до лісів як до інструменту та «джерела» одержання прибутків, а не як «зеленого золота» держави [2, с. 18].

Від ефективності діяльності у сфері лісового господарства залежить економічний, соціальний та екологічний розвиток України. Зважаючи на роль галузі та важливість її розвитку в економічній системі країни, виникає необхідність та актуалізується питання щодо проведення аналітичного дослідження статистичних показників, зокрема економічної діяльності, у сфері лісового господарства України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Говорячи про ступінь опрацювання тематики розвитку лісового господарства та економічної діяльності у даній сфері, варто виокремити праці таких вітчизняних дослідників як: Мельник І.М., який вважає, що «основним завданням діяльності підприємств лісового господарства є налагодження ефективної системи управління лісовими ресурсами певної території. Причому є потреба як в оцінці економічної ефективності, так і екологічної ефективності здійснення лісогосподарської діяльності [3, с. 110]; Лисичко А.М. зазначає що «інтерпретація значень аналітичних показників у їх взаємозв'язку дає змогу оцінити ефективність вкладених коштів у

розведення лісів, їх насадження, боротьбу з пожежами та незаконними рубками. При цьому можна оцінити якість таких заходів у кореляції з обсягами заготовленої ліквідної деревини та іншими видами продукції лісогосподарського підприємства, що є потужною аналітичною базою для оцінки ефективності діяльності лісогосподарського підприємства» [4, с. 143]; Макаренко С.С. вказує на те, що «Стан лісових ресурсів значною мірою залежить від рівня ведення лісового господарства, системи лісогосподарських заходів» [5, с. 473]; автори Ткачів С.М. та Никитюк П.А. вважають, що «лісогосподарський комплекс спрямовується на реалізацію двох груп завдань: забезпечення функцій відтворення, збереження і примноження лісів і лісових земель України та її регіонів та здійснення виробничо-господарських функцій з метою раціонального використання лісосировинних ресурсів, виробництва промислової продукції, товарів народного споживання, надання послуг населенню. Тому, реалізація наведених двох груп завдань є важливою і необхідною передумовою розвитку лісоресурсного потенціалу країни» [6, с. 865]; Цегельник Н.І. вважає, що на діяльність лісогосподарських підприємств у сучасних умовах господарювання впливає значна кількість факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, стан кон'юнктури ринку та економіки країни, регіону, світові тенденції ринків, а також інші мікро- та макроекономічні чинники впливу, що зумовлює не завжди ефективне функціонування галузі [1, с. 18]; як зазначають дослідники Кичко І.І. та Гарус Ю.О. «Лісове господарство є важливим складовим елементом економіки України, оскільки, крім того, що забезпечує державу сировиною для багатьох галузей промисловості, воно ще є основою для здійснення господарської діяльності, яка передбачає створення робочих місць і виготовлення продукції, а отже, формування ВВП» [7, с. 131]. Проведений аналіз останніх досліджень і публікацій щодо діяльності у сфері лісового господарства засвідчив досить високий рівень розробки питань з даного

напряму, однак потребує удосконалення та більш детального розгляду тематика вивчення та інтерпретації статистичних показників економічної діяльності у даній сфері.

Метою статті є проведення аналізу показників економічної діяльності підприємств у сфері лісового господарства України.

Завдання дослідження полягає у визначенні ключових тенденцій розвитку сфери лісового господарства України в умовах сьогодення та окресленні основних проблем, що перешкоджають розвитку даної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пріоритетними напрямками розвитку сфери лісового господарства України є лісорозведення та лісовідновлення, поліпшення якісного складу лісів, охорона та захист лісу, проведення рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, рубок головного користування, переробка деревини, розвиток лісової інфраструктури [8]. Варто зазначити, що лісове господарство України ведеться спеціалізованими лісогосподарськими підприємствами, підпорядкованими багатьом органам виконавчої влади, проте найбільша площа лісів (близько 73%) перебуває у користуванні підприємств Державного агентства лісових ресурсів України [8].

Економічну діяльність лісового господарства в Україні формують окремі лісогосподарські суб'єкти господарювання, технологічні процеси яких спрямовані на ведення лісового господарства згідно з існуючими законодавчими вимогами, в процесі якого юридичні і фізичні особи отримують та реалізують продукти лісу і одержують доходи. У лісовому господарстві і лісозаготівлі на сьогодні господарює більше 3,5 тис. суб'єктів господарювання, з них біля 1 тис. підприємств і більше 2,5 тис. ФОПів [1, с. 21].

За результатами фінансово-господарської діяльності за 2020-2022 рр. та I півріччя 2023 р. лісокористувачами отримано 75,9 млрд. грн. доходу, до державного бюджету сплачено 16 млрд. грн. податків та інших

надходжень. Показник рентабельності діяльності підприємств за КВЕД 02.20: Лісове господарство та лісозаготівлі у 2022 р. порівняно з 2020 р. зріс з 1,1% до 4,9% [9]. Показники ведення лісового господарства за 2020-2021 рр. свідчили про стабільну роботу суб'єктів господарювання в цій сфері: заготівля деревини становила 17,8-17,6 млн. м³, обсяг реалізації лісової продукції – 15,1-15,4 млн. м³ відповідно. У 2022 р. в зв'язку з воєнною агресією РФ проти України, бойовими діями та тимчасовою окупацією окремих територій нашої держави, обсяги заготівлі деревини зменшились на 9,7%, реалізація лісової продукції – на 14,9% [9]. В Україні протягом 2020-2022 рр. фактичні обсяги заготівлі деревини в порядку рубок головного користування зменшились на 13,3% (з 6,3 млн. м³ до 5,5 млн. м³). Разом з тим, у 2022 р. в окремих областях заготівля зросла, що зумовлено збільшенням потреб населення та соціальної сфери у дров'яній паливній деревині у зв'язку із введенням у країні воєнного стану. Незважаючи на зменшення протягом 2020-2022 р. кількості виявлених незаконних рубок деревини, рівень відшкодування заподіяної лісовому господарству шкоди залишається низьким. Так, протягом 2020-2022 рр. державною лісовою охороною виявлено 12,3 тис. випадків незаконних рубок обсягом 100,7 тис. м³, сума заподіяної шкоди становила 844,2 млн. грн., з якої відшкодовано лише 2,8% (23,8 млн. грн.) [9].

Рентабельність, як один із головних вартісних показників ефективності виробництва, характеризує рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі виробництва. Слід зазначити збільшення рентабельності діяльності у порівнянні з відповідним періодом минулого року зріс з 4,4 % до 4,9%. За 2022 р. за рахунок власних коштів та коштів місцевого бюджету освоєно 1435,5 млн. грн. капітальних інвестицій, що на 187,4 млн. грн. більше ніж у 2021 р. Ступінь зносу основних засобів в цілому по галузі становить 61% [10].

На фінансовий стан підприємств значний вплив має податкове навантаження. В середньому по галузі відсоток сплачених податків і зборів від чистого доходу становить 41%. За 2022 р. підприємствами галузі сплачено до бюджету 7 млрд 757 млн. грн. податків, зборів та обов'язкових платежів. З них до державного бюджету сплачено 5 млрд 162 млн. грн. (67%), до місцевого – 2 млрд 595 млн грн. (33%) [10]. Найбільшу питому вагу в сумі сплачених податків та зборів становить податок на додану вартість – 42 % (3 млрд. 303 млн. грн.), податок на доходи фізичних осіб – 21,0% (1 млрд. 625 млн. грн.) та рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів – 17% (1 млрд 306 млн. грн.) [10]. Найбільша сума податків та зборів до бюджетів усіх рівнів сплачена підприємствами наступних обласних управлінь: Житомирського – 1 млрд. 176 млн. грн., Рівненського – 992 млн. грн., Львівського – 746 млн. грн., Черкаського – 701 млн. грн., Сумського – 663 млн. грн., Волинського – 652 млн. грн., Хмельницького – 619 млн. грн., Київського обласного та по м. Києву – 608 млн. грн., Закарпатського – 599 млн. грн. та Івано-Франківського – 561 млн. грн.

Окрім податків, підприємствами галузі у 2022 р. сплачено 1 млрд. 891 млн. грн. єдиного соціального внеску. Разом сплачено податків та ЄСВ – 9 млрд. 648 млн. грн., що на 742 млн. грн. або 8% більше, ніж за 2021 р. [10]. Варто зауважити на тому, що широкомасштабна збройна агресія РФ проти України, що триває наразі, вкрай негативно впливає на лісове господарство України – 2,9 млн. га лісів мають різні рівні пошкодження (табл.1). Так, станом на 30.06.2023 р. розмір шкоди та збитків, завданих державним та комунальним лісогосподарським підприємствам, за даними Державного агентства лісових ресурсів України, становить 1,1 млрд. грн. [9; 11].

Загибель лісових насаджень за різних причин (2019-2022)

Площа/причина	Рік			
	2019	2020	2021	2022
Площа загибелі лісових насаджень	12398	39756	9518	12390
від пошкоджень шкідливими комахами	6223	5492	2785	3690
від хвороб лісу	2808	2079	1503	1429
від впливу несприятливих погодних умов	2817	3919	2524	902
від лісових пожеж	395	28056	2607	6310
від інших причин	155	210	99	59
від пошкоджень дикими тваринами	112	70	51	41
від антропогенних факторів	41	140	47	15
від надмірної вологості	2	–	1	3

Примітка: дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській обл.

Джерело: побудовано на основі аналізу даних Держстату України [11]

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів залишається важливим інструментом стимулювання до раціонального використання, приросту лісових ресурсів та посідає третє місце у структурі питомої ваги сплачених лісокористувачами до державного бюджету податків та інших надходжень. Так, протягом періоду 2020-2022 рр. та I півріччя 2023 р. до державного бюджету надійшло 2,2 млрд. грн. рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування. Водночас через воєнну агресію РФ проти України та тимчасову окупацію окремих територій держави, при підвищенні з 01.01.2022 р. розміру ставок з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів (на 14,5%) надходження такої плати зменшились на 11,1% [9].

Варто зазначити, що через ускладнену методику нарахування рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів (ставки плати диференціюються залежно від лісової породи, поясу лісів і розряду) і здійснення постійними лісокористувачами одночасно із веденням лісового господарства також обрахунку суми рентної плати при видачі лісорубних

квитків виникає конфлікт інтересів і створюються додаткові можливості для маніпулювань низкою параметрів із метою заниження суми нарахування такої плати [8].

Окрім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів лісокористувачі є платниками податку на додану вартість, податку на прибуток та частини чистого прибутку (доходу) господарських організацій (державних унітарних підприємств та їх об'єднань), що вилучається до державного бюджету відповідно до закону. Так, за результатами поданої податкової звітності протягом 2020-2022 рр. та I півріччя 2023 року лісокористувачами нараховано 16,1 млрд. грн. та сплачено 16 млрд. грн. податків та інших надходжень [9; 12].

Сума нарахованих і сплачених податків та інших платежів до державного бюджету суб'єктами господарювання у сфері лісового господарства мала тенденцію до зростання. Так, зокрема за період 2020-2022 рр. нарахування зросли в 1,7 раза (з 2,9 млрд. грн. у 2020 р. до 5 млрд. грн. у 2022 р.), сплата – в 1,8 раза (з 3 до 5,4 млрд. грн. відповідно). Вищезазначену ситуацію можна пояснити збільшенням ціни реалізації одиниці продукції (в 2 рази) та, відповідно, вартості реалізованої лісопродукції (в 1,7 разів). Із загальної суми сплачених лісокористувачами податків та інших надходжень до державного бюджету, 66,8% (10,7 млрд. грн.) становить податок на додану вартість, 14,1% (2,25 млрд. грн.) – частина чистого прибутку (доходу), 13,7% (2,2 млрд. грн.) – рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів, 5,4% (0,87 млрд. грн.) – податок на прибуток [9; 13].

Маючи на меті поліпшити показники ефективності діяльності сфери лісового господарства України та наблизити її систему менеджменту до європейських стандартів, Кабінетом Міністрів України за ініціативою Держлісагентства, було створено Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України» (ДСГП «Ліси України») (Постанова №1003

від 07.09.2022 р. «Деякі питання реформування управління лісової галузі») [14]).

Згідно Постанови [14] в структуру ДСГП «Ліси України» входять всі спеціалізовані державні лісогосподарські підприємства, які раніше належали до сфери відомства Держлісагентства. Як наслідок, станом на 01.07.2023 р. кількість спеціалізованих державних лісогосподарських підприємств зменшилася на 137, або на 38,8% (з 353 у 2021 р. до 216 у 2023 р.). Але, варто зауважити, що станом на 01.12.2023 р. реорганізація цих підприємств остаточно не завершена і всі вони обліковуються як платники податків у Державній податковій службі України.

Разом з тим, за результатами аналізу фінансово-господарської діяльності, який було проведено Рахунковою палатою за I півріччя 2023 р., ДСГП «Ліси України» було отримано 11 млрд. грн. доходу. До державного бюджету України ДСГП «Ліси України» сплачено 2 677,2 млн. грн. податків та інших надходжень, що становить 88% від загальної суми, сплаченої лісокористувачами [9].

Говорячи про проблеми, що перешкоджають розвитку сфери лісового господарства України, варто виокремити ключові, зокрема:

– потребують узгодження та удосконалення деякі положення в законодавчій та нормативно-правовій базі, наприклад щодо регулювання питань ведення лісового господарства, справляння податків та інших надходжень лісокористувачами тощо;

– неналежна взаємодія та ухвалення управлінських рішень у частині дотримання лісокористувачами вимог чинного законодавства. Тут слід відмітити неналежну взаємодію територіальних органів ДСГП «Ліси України» з правоохоронними органами. Зазначений аспект справляє негативний вплив на ефективність заходів, спрямованих на збереження лісового фонду від незаконних вирубок, пошкодження та іншого шкідливого впливу;

– відсутність чіткої інформаційної взаємодії та унормування заходів реагування між Державною митною службою України, ДСГП «Ліси України» Державною фіскальною службою України та Державним агентством лісових ресурсів України в разі порушень норм податкового законодавства;

– ДСГП «Ліси України» достатньою мірою не володіє інформацією від територіальних органів влади про обсяги фактичної заготівлі деревини і, відповідно, проведеного перерахунку рентної плати у разі можливого перевищення заготівлі деревини. Негативним наслідком такої ситуації може бути недонадходження до державного бюджету рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів;

– відсутність у територіальних органів влади концепції з організації та контролю обліку платників рентної плати, які використовують в своїй діяльності лісові ресурси, дотриманням ними норм чинного законодавства в частині повноти і своєчасності сплати податків та інших платежів. Відсутність такої концепції може призвести до низької результативності ревізійних заходів та несплати податків до місцевого чи державного бюджету.

Розв'язання проблем, що перешкоджають розвитку сфери лісового господарства України, лежить у площині здійснення економічних та правових реформ на рівні держави. Проводити дані реформи варто зважаючи на позитивний міжнародний досвід у даній сфері та позитивні показники розвитку галузі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, зважаючи на результати проведеного дослідження варто резюмувати, що економічна діяльність у сфері лісового господарства України формується на основі діяльності окремих лісгосподарських підприємств і спрямована на ведення лісового господарства згідно існуючих законодавчих вимог, у процесі якої підприємства отримують та реалізують продукти

лісогосподарського значення. Аналіз показників економічної діяльності підприємств сфери лісового господарства України дав змогу констатувати факт того, що лісове господарство наразі є вагомим та прибутковим напрямком розвитку економіки держави. Відповідь на питання щодо вирішення існуючих проблем у сфері лісового господарства України, знаходиться у площині реалізації економіко-правових реформ, які мають реалізуватися державою у найближчий термін. Здійснювати реформування галузі слід на основі позитивного міжнародного досвіду в аналогічній галузі та за показниками ефективності розвитку підприємств у сфері лісового господарства країни.

Зважаючи на зазначене, *перспективи подальших досліджень* вбачаються нами саме в напрямку вивчення іноземного досвіду щодо проведених реформ у сфері лісового господарства.

Література

1. Цегельник Н.І. Економічний стан лісової галузі в Україні та його вплив на сталий розвиток лісогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 13-14. С. 17-24.
2. Дзюбенко О.М. Пріоритети інвестиційно інноваційного забезпечення господарського освоєння лісоресурсного потенціалу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 9. С. 15-20.
3. Мельник І.М. Економічний аналіз ефективності використання лісових ресурсів. *Економічний простір*. 2020. № 153. С. 110-117.
4. Лисичко А.М. Економічний аналіз лісогосподарської діяльності: дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09. Житомир, Державний університет «Житомирська політехніка», 2018. 246 с.
5. Макаренко С.С. Оцінка діяльності лісового господарства України у контексті вимог часу. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 472-483.

6. Ткачів С.М., Никитюк П.А. Аналіз фінансово-господарських показників лісового господарства регіону. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 864-868.
7. Кичко І.І., Гарус Ю.О. Перспективи розвитку лісового господарства України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С.128-132.
8. Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині забезпечення повноти справляння податків та інших надходжень до державного бюджету суб'єктами господарювання у сфері лісового господарства. *Рахункова палата*. Київ, 2017. URL: http://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2017/22-2_2017/zvit_22-2_2017.pdf (дата звернення: 17.01.2024).
9. Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності виконання повноважень державними органами в частині забезпечення контролю своєчасності, повноти нарахування та сплати податків та інших надходжень до державного бюджету суб'єктами господарювання у сфері лісового господарства : Рішення Рахункової палати від 23 листопада 2023 року № 28-1. Київ, 2023. URL: https://www.openforest.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/r_rp_28-1_2023.pdf (дата звернення: 17.01.2024).
10. Публічний звіт голови державного агентства лісових ресурсів України за 2022 рік. *Державне агентство лісових ресурсів України*. URL: https://forest.gov.ua/storage/app/sites/8/public_h_zvit/publichnii-zvit-za-2022.pdf (дата звернення: 17.01.2024).
11. Загибель лісових насаджень за причинами (2010-2022). *Держстат України* : вебсайт. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cg.htm (дата звернення: 17.01.2024).

- 12.12 Реалізація лісової продукції в межах України за видами. *Держстат України* : вебсайт. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm (дата звернення: 17.01.2024).
13. Внутрішній аудит. *Державна податкова служба України* : вебсайт. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/vnutrishniy-audit/> (дата звернення: 17.01.2024).
14. Деякі питання реформування управління лісової галузі : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.2022 р. № 1003. *Верховна Рада України* : офіційний вебпортал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1003-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.01.2024).

References

1. Tsel'nyk, N.I. (2021). Ekonomichnyj stan lisovoi haluzi v Ukraini ta joho vplyv na stalij rozvytok lisohospodars'kykh pidpryemstv [The economic situation of the forest industry in Ukraine and its impact on the sustainable development of forestry enterprises]. *Ahrosvit*, vol. 13-14, pp. 17-24 [in Ukrainian].
2. Dziubenko, O.M. (2017). Priorytety investytsijno innovatsijnoho zabezpechennia hospodars'koho osvoiennia lisoresursnoho potentsialu [Priorities of investment and innovation support for the economic development of forest resource potential]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 9, pp. 15-20 [in Ukrainian].
3. Mel'nyk, I.M. (2020). Ekonomichnyj analiz efektyvnosti vykorystannia lisovykh resursiv [Economic analysis of the efficiency of forest resources use]. *Ekonomichnyj prostir*, vol. 153, pp. 110-117) [in Ukrainian].

4. Lysychko, A.M. (2018). *Ekonomichnyj analiz lisohospodars'koi diial'nosti* [Economic analysis of forestry activities]. *PhD's Thesis*. Zhytomyr: Zhytomyr Polytechnic State University [in Ukrainian].
5. Makarenko, S.S. (2018). Otsinka diial'nosti lisovoho hospodarstva Ukrainy u konteksti vymoh chasu [Evaluation of the forestry of Ukraine in the context of the requirements of time]. *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 19, pp. 472-483) [in Ukrainian].
6. Tkachiv, S.M., & Nykytiuk, P.A. (2017). Analiz finansovo-hospodars'kykh pokaznykiv lisovoho hospodarstva rehionu [Analysis of financial and economic indicators of forestry in the region]. *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 9, pp. 864-868) [in Ukrainian].
7. Kychko, I.I., & Harus, Yu.O. (2016). Perspektyvy rozvytku lisovoho hospodarstva Ukrainy [Prospects for the development of forestry in Ukraine]. *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 11, pp. 128-132 [in Ukrainian].
8. Zvit pro rezul'taty audytu efektyvnosti vykonannia povnovazhen' orhanamy derzhavnoi vlady v chastyni zabezpechennia povnoty spravliannia podatkov ta inshykh nadkhodzhen' do derzhavnoho biudzhetu sub'iektamy hospodariuvannia u sferi lisovoho hospodarstva [Report on the results of the audit of the effectiveness of the exercise of powers by public authorities in terms of ensuring the completeness of the collection of taxes and other revenues to the state budget by business entities in the field of forestry]. *Rakhunkova palata*. Retrieved from http://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2017/22-2_2017/zvit_22-2_2017.pdf [in Ukrainian].
9. Pro rozghliad Zvitu pro rezultaty audytu efektyvnosti vykonannia povnovazhen derzhavnymy orhanamy v chastyni zabezpechennia kontroliu svoiechasnosti, povnoty narakhuvannia ta splaty podatkov ta inshykh nadkhodzhen do derzhavnoho biudzhetu subiektamy hospodariuvannia u

- sferi lisovoho hospodarstva: Rishennia Rakhunkovoi palaty vid 23 lystopada 2023 roku № 28-1 [On the review of the Report on the results of the audit of the effectiveness of the exercise of powers by state authorities in terms of ensuring control over the timeliness, completeness of the calculation and payment of taxes and other revenues to the state budget by business entities in the field of forestry: Decision of the Accounting Chamber dated November 23, 2023 No. 28-1]. (2023). Kyiv. Retrieved from https://www.openforest.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/r_rp_28-1_2023.pdf [in Ukrainian].
10. Publichnyj zvit holovy derzhavnoho ahentstva lisovykh resursiv Ukrainy za 2022 rik [Public report of the Head of the State Agency of Forest Resources of Ukraine for 2022]. *Derzhavne ahentstvo lisovykh resursiv Ukrainy*. Retrieved from https://forest.gov.ua/storage/app/sites/8/publich_zvit/publichnii-zvit-za-2022.pdf [in Ukrainian].
 11. Zahybel' lisovykh nasadzen' za prychnamy (2010-2022) [The death of forest plantations by causes (2010-2022)]. *Derzhstat Ukrainy*. Retrieved from https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cg.htm [in Ukrainian].
 12. 12 Realizatsiia lisovoi produktsii v mezhakh Ukrainy za vydamy [Distribution of forest products within Ukraine by type]. *Derzhstat Ukrainy*. Retrieved from https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm [in Ukrainian].
 13. Vnutrishnij audyt [Internal audit]. *Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy*. Retrieved from <https://tax.gov.ua/diyalnist-/vnutrishniy-audit/> [in Ukrainian].
 14. Deiaki pytannia reformuvannia upravlinnia lisovoi haluzi: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 07.09.2022 r. № 1003 [Some issues of reforming the management of the forest industry: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 7, 2022 No. 1003]. *Verkhovna*

Rada Ukrainy: ofitsiyni vebportal. Retrieved from
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1003-2022-%D0%BF#Text> [in
Ukrainian].